

ГАРЧИГ

БҮЛЭГ 1. ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА	2
1.2 Төслийн зорилго:	2
1.3 Төсөл хэрэгжүүлэгчийн мэдээлэл:	2
1.4 Төслийн хүчин чадал:	2
1.5 Уулын ажлын горим	2
1.6 Үйлдвэрлэлийн нөөц	3
1.7 Уурхайн ашиглалтын систем	3
1.6.1 Уурхайн ашиглалтын элементүүд	3
1.7 Уурхайн дэд бүтэц	4
1.7.1 Уурхайн барилга, байгууламж	4
1.8.3 Цахилгаан хангамж	5
1.8.4 Усан хангамж	5
БҮЛЭГ 2. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖИХ ТАЛБАЙН БАЙРШИЛ, ФИЗИК ГАЗАРЗҮЙН НӨХЦӨЛ.....	6
2.1 Төсөл хэрэгжих талбайн байршил	6
2.2 Төслийн талбайн физик газарзүйн нөхцөл	6
2.4 Төсөл хэрэгжих талбайн газрын гадаргын өндөршилт:	8
БҮЛЭГ 3. УУР АМЬСГАЛ	9
3.1 АГААРЫН ТЕМПЕРАТУР	9
3.2 ХУР ТУНАДАС	10
3.3 АГААРЫН ЧИЙГШИЛ, %	11
3.4 ЦАГ АГААР	11
БҮЛЭГ 4. АГААРЫН ЧАНАР	13
4.1 АГААР БОХИРДУУЛАГЧ ЭХ ҮҮСВЭРҮҮД	13
4.2. АГААРЫН ЧАНАРЫН ЕРӨНХИЙ ТӨЛӨВ БАЙДАЛ	13
4.2.1 Хүхэрлэг хий (SO ₂)	13
4.2.2 Азотын давхар исэл (NO ₂)	13
4.2.3 РМ 10 тоосонцор	14
4.2.4 РМ 2.5 тоосонцор	14
БҮЛЭГ 6. ТӨСЛИЙН ГОЛ БОЛОН БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛӨЛ	16
3.1 Төслийн болзошгүй сөрөг нөлөөлөл, үргэлжлэх хугацаа, эрчим	16
БҮЛЭГ 4. 2023 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	18
4.1 МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ	18
БҮЛЭГ 5. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ, АРИЛГАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	19
БҮЛЭГ 6. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	28
6.1 Биологийн олон янзын байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	28
БҮЛЭГ 7. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	32
БҮЛЭГ 8. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	32
БҮЛЭГ 9. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР	33
БҮЛЭГ 12. УДИРДЛАГА, ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТАЛААР АВАХ АРГА ХЭМЖЭЭ	36
БҮЛЭГ 13. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ, ТҮҮНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ ОРОЛЦОГЧ, СОНИРХОГЧ ТАЛУУДАД ТАЙЛАГНАХ, ХЭЛЭЛЦҮҮЛЭХ ХУВААРЬ	38

БҮЛЭГ1. ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

1.1 Төслийн нэр:

Улаанбаатар хот Налайх дүүргийн нутагт орших “Зуун мод элс” элсний ордыг ил уурхайн аргаар төсөл

1.2 Төслийн зорилго:

Улаанбаатар хотын Төмөр бетон заводын үндсэн түүхий эдийн нэг хэсэг болох элсээр хангах замаар барилгын материал үйлдвэрлэх боломж нөхцлийг бүрдүүлнэ.

1.3 Төсөл хэрэгжүүлэгчийн мэдээлэл:

Аж ахуйн нэгжийн эрх: “Ай Эф Соонс” ХХК нь Монгол улсын 9011100037 тоот бүртгэлийн дугаар бүхий аж ахуйн нэгжийн гэрчилгээтэй.

Орд ашиглах тусгай зөвшөөрөл:

- 2007 оны 01 сарын 29 өдөр АМГТГ-аас 77 га талбайг авсан.
- 2008 оны 03 сарын 04 өдөр талбайн хэмжээнээс 65.52 га талбайг хэсэгчлэн буцааж өгсөн.
- “Ай Эф Соонс” ХХК-д 2008 онд ГУУКГ-ын даргын шийдвэрээр шилжүүлэн олгосон байна.

Тусгай зөвшөөрлийн дугаар MV-001903. Тусгай зөвшөөрлийн талбай нь хойд талаараа Мон-Элс ХХК /MV-000883/, урд талаараа Сэрүүн сэлбэ ХХК /MV-013323/-тай хиллэдэг.

Төсөл хэрэгжүүлэгч	“Ай эф соонс” ХХК
Улсын бүртгэлийн дугаар	9011100037
Регистрийн дугаар	
Тусгай зөвшөөрлийн дугаар	MV-017191.
Хаяг	Сүхбаатар дүүрэг, 1-р хороо энхтайвны өргөн чөлөө 13/3 Авзага трейп ХХК-ийн байр 804 тоот
Утас	99994774

Хүснэгт №. 1 Төсөл хэрэгжүүлэгчийн мэдээлэл

1.4 Төслийн хүчин чадал:

Төслийн хүчин чадал 40.0 мян.м3 /жил бөгөөд төслийн үргэлжлэх хугацаа 5 жил байна.

Зуун модны элсний орд нь ил уурхайн аргаар, автотээвэртэй ашиглалтын системтэйгээр 2010 оноос хойш ашиглалтын үйл ажиллагааг явуулж байна. 2022 оны 1 дүгээр сарын 1-ний байдлаар 2021 оны ашиглалтын үйл ажиллагааны тайлангаар баталгаажсан бодитой В зэргээр 211.75 мян.м 3 элс үлдсэн байна.

1.5 Уулын ажлын горим

“Зуун модны элс” элсний ил уурхай нь улирлын чанартай үйл ажиллагаа явуулдаг бөгөөд 5 дугаар сарын 01-ний өдрөөс 10 дугаар сарын 01-ний өдөр хүртэл ажилладаг. Уурхайн ажлын горимд жилд амрах баяр ёслолын хоног, цаг агаарын хүндрэлийн хоног, мөн тоног төхөөрөмжийн засвар үйлчилгээний хоногуудыг тус тус оруулан тооцлоо.

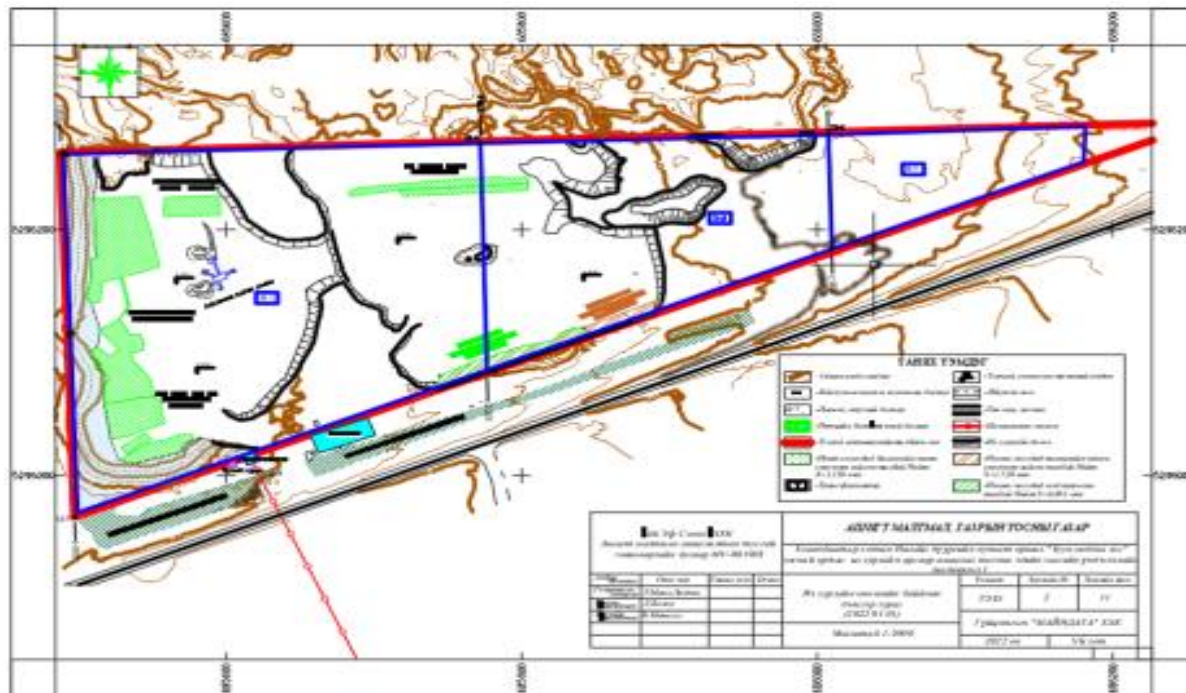
Хүснэгт 1 Ил уурхайн ажлын горим

Үзүүлэлт	Хоног
Календарь хоног	365
Хүйтний улирлын түр зогсох хоног	181
Цаг агаарын хүндрэл	5
Техникийн засвар үйлчилгээ	5
Баяр ёслолын хоног	7
Жилд ажиллах хоног	164

Хоногт ажиллах ээлжийн тоо	1
Ээлжийн үргэлжлэх хугацаа	8

1.6 Үйлдвэрлэлийн нөөц

Зуун модны элс” элсний ордын нөөцийг бодитой В зэргээр 632.7 мян.м3 , хайрга, элсний хольцын давхаргын нөөцийг С зэргээр 187.7 мян.м3 гэж тогтоон Монгол улсын ашигт малтмалын нөөцийн нэгдсэн тоо бүртгэлд бүртгүүлсэн байна.

Зураг 1 Ил уурхайн дэвсгэр зураг

1.7 Уурхайн ашиглалтын систем

Зуун модны элсний орд нь ил уурхайн аргаар, автотээвэртэй ашиглалтын системтэйгээр 2010 оноос хойш ашиглалтын үйл ажиллагааг явуулж байна. 2022 оны 1 дүгээр сарын 1-ний байдлаар 2021 оны ашиглалтын үйл ажиллагааны тайлангаар баталгаажсан бодитой В зэргээр 211.75 мян.м 3 элс үлдсэн байна.

1.6.1 Уурхайн ашиглалтын элементүүд

Доголын өндөр: Ордын элсний давхарга нь харьцангуй бага зузаантай, мөн хуулах хөрсний зузаан дунджаар 0.15 м, зарим хэсэгтээ хөрсний давхарга байхгүй тул ордыг олборлолтын 1 доголоор ашиглах ба доголын өндөр ордын геологийн тогтцоос хамааран 3.5-8.5 м байна.

Доголын хажуугийн өнцөг: Доголын хажуугийн өнцгийг чулуулгийн тогтворжилтоос хамааруулан 40 градус байхаар сонгосон.

Уурхайн замын өргөн: Уурхайн замын өргөнийг тухайн замаар явах тоног төхөөрөмжийн

овор хэмжээнээс хамааруулан 10 м байхаар тооцсон

Хүснэгт 2 ил уурхайн үндсэн хэмжээсүүд

№	Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Утга
1	Ил уурхайн ажлын доголын өндөр	М	3.5-8.5
2	Доголын хажуугийн өнцөг	Градус	40
3	Траншейн замын өргөн	М	10
4	Траншейн дагуу налуу	Хувь	90

1.7 Уурхайн дэд бүтэц

1.7.1 Уурхайн барилга, байгууламж

“Зуун модны элс” ордын уурхайн барилга байгууламж, ашиглалтын үеийн үйл ажиллагаанд шаардагдах эрчим хүчний хангамж, засвар үйлчилгээ зэрэг дэд бүтцийн барилга байна.

Хүснэгт 3 Барилга байгууламж хийц бүтэц

№	Нэр	Хийц, бүрдэл	Тоо, ш
1	Ажилчдын байр	Сэндвич	1
2	Хоолны байр	Сэндвич	1
3	Халуун усны байр	Сэндвич	1
4	Бараа материалын агуулах	Сэндвич	1
7	Харуул хамгаалалтын байр	Сэндвич	1
	Дүн		5

Зураг 2 Ажилчдын амрах байр

Зураг 3 Сэлбэг материал, хувцас солих өрөө

1.8.3 Цахилгаан хангамж

2009 онд “Электросеть проект” ХХК-иар уурхайн цахилгаан хангамжийн техник - ажлын зургийг хийлгэж, техникийн нөхцөлийг УБЦТСүлжээ ХК баталсан байна. Цахилгаан угсралтын ажлыг мэргэжлийн байгууллагаар, зохих стандартын дагуу хийлгүүлж улсын комисст 2010 онд хүлээлгэн өгсөн.

Орд дээрх бууруулах дэд станцыг 300 м урттай 35кВ-ын агаарын шугамаар тэжээгддэг.

Уурхайн цахилгааны гол хэрэглэгч нь шигшигч, конвейер болон гүний усны насос, засварын цех, бусад жижиг хэрэглэгчид байна. Мөн элсний шигшүүр, засварын талбай, автомашины зогсоол, ажилчдын сууц болон бусад байгууламж, явган зорчигчдын талбай зэргийг харанхуй үед гэрэлтүүлэх гэрэлтүүлэг байна.

1.8.4 Усан хангамж

Налайхын Зуун модны элсний орд нь гидрогеологийн хувьд энгийн нөхцөлд оршдог. Элсний ордын орчимд гадаргын усан сүлжээ байхгүй, уурхайн усны хэрэгцээг гүний худгаар хангадаг. Гүний худгийг тусгай зөвшөөрлийн талбайд элсний чулуулгийн ул гарсан хэсгээс доош ус агуулагч давхарга хүртэл 30-40 м гүн өрөмдөж, уг худгаар үйлдвэрлэлийн болон ахуйн хэрэгцээний усыг хангадаг.

- Эзэмшигч байгууллага: “Ай эф Соонс” ХХК
- Худаг гаргасан байгууллага: “Эрдэнэдрийлинг” ХХК
- Худгийн байршлын солбилцол: 107°18' 35" , 47°47' 33"
- Үнэмлэхүй өндөр: 1417м
- Цооногийн гүн: 40м
- Усны ундарга: 1.6 л/сек

БҮЛЭГ 2. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖИХ ТАЛБАЙН БАЙРШИЛ, ФИЗИК ГАЗАРЗҮЙН НӨХЦӨЛ

2.1 Төсөл хэрэгжих талбайн байршил

“Зуун модны элс” элсний орд нь Улаанбаатар хотын Налайх дүүргийн нутагт орших ба Улаанбаатар хотоос 50 км, Налайх дүүргээс 18 км зайд байрлана.

Хүснэгт 4 MV-001903 тусгай зөвшөөрлийн солбицол

Цэгийн дугаар	Уртраг	Өргөрөг
1	107° 29' 13.58"	47° 47' 34.76"
2	107° 28' 36.37"	47° 47' 25.16"
3	107° 28' 36.37"	47° 47' 34.76"

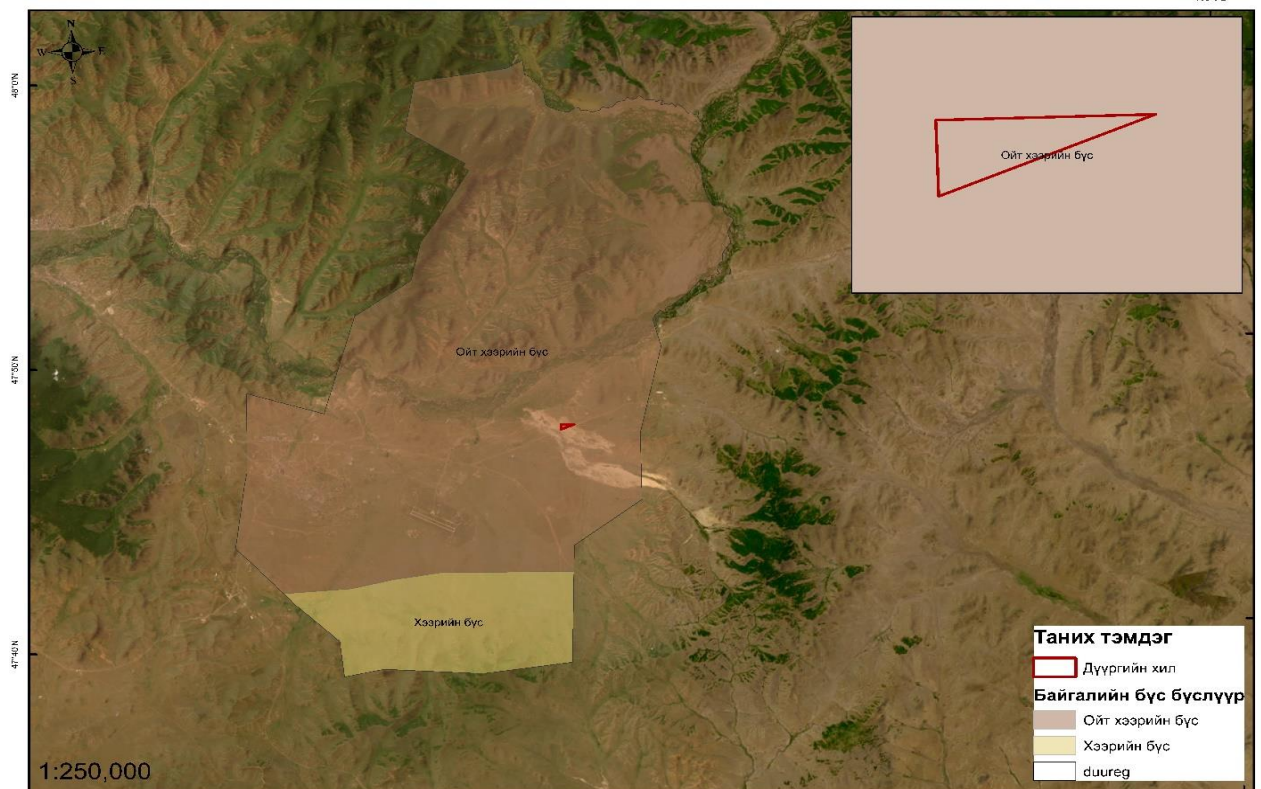

Зураг 4 Төслийн талбайн зураг

2.2 Төслийн талбайн физик газарзүйн нөхцөл

Физик газарзүй: Судалгааны талбай нийтдээ Хэнтийн нурууны баруун урд үзүүрт хамаарах бөгөөд Туул гол болон түүний цутгалуудын хөндийнүүдээс бүрдэнэ. Эдгээр нь дунд зэргийн өндөртэй уулсаар хүрээлэгддэг. Талбайн баруун талд 2,268 м үнэмлэхүй өндөртэй Богд уул, 1,833 м үнэмлэхүй өндөртэй Баянзүрх уулууд оршдог. Талбайн хойд захаар эгц дээш тогтсон хадан цохио маягийн Горхийн (2,120 м) уулс Туулын дагуу сунаж тогтсон. Уулаас эх авсан булгууд нийлж Горхийн голыг бүрдүүлэн Туул голд Налайхын хотгор орчимд цутгана.

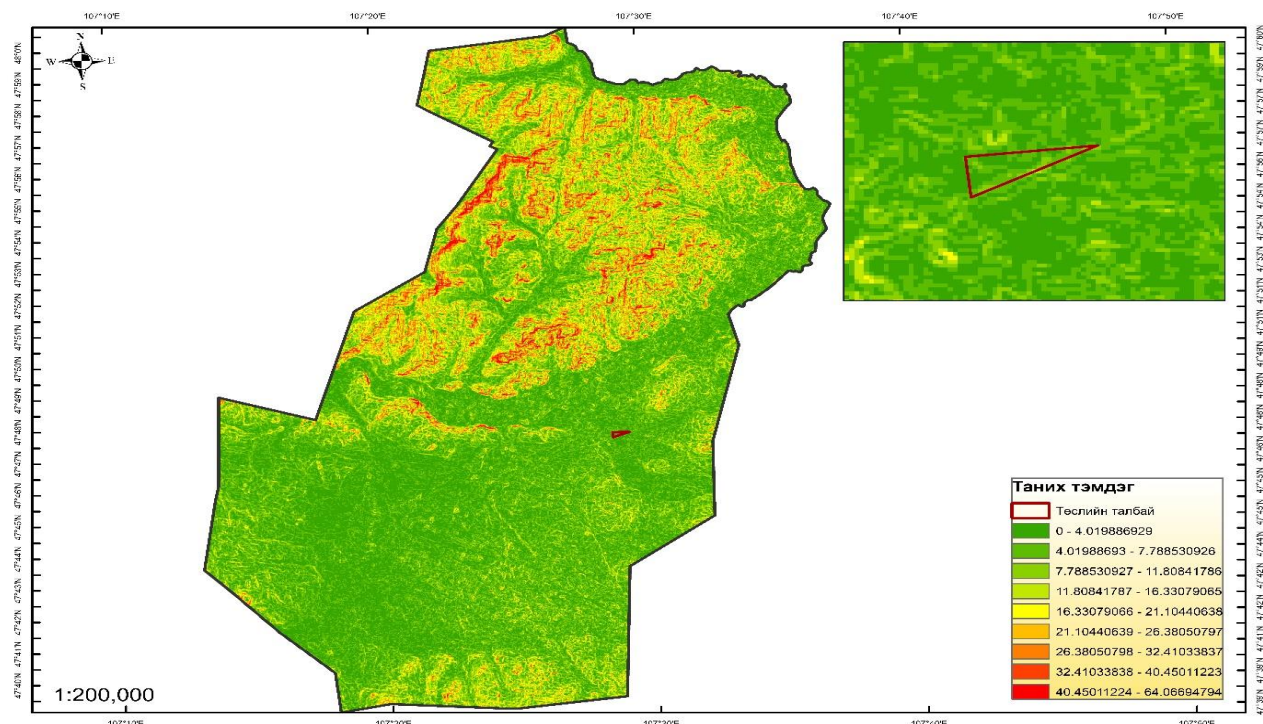
Газарзүй: Монгол орны физик газарзүйн мужлалаар Хэнтийн уулсын баруун урд хэсэгт уртаараа 20км, өргөнөөрөө 10 км хүртэл үргэлжлэх ба Налайхын хотгорт хамаарагдана. Уул зүйн хэлбэршлийн хувьд далайн түвшнээс дээш 1400-1550м өргөгдсөн хотгор гүдгэр хэв шинжтэй, намхан бэсрэг уулсын толгодорхог гадаргуутай юм.

Зураг 5 Байгалийн бүс бүслүүр

2.3 Төслийн талбайн газрын гадаргын налуужилт:

Газрын гадаргын налуу нь суурьшлын бүс газрын барилга, байгууламж барьж байгуулахад ихээхэн нөлөөтэй болохыг зураг төсөл боловсруулах, барилга байгууламжбарих талбайн бэлтгэл, газар шорооны ажилтай шууд холбож үздэг. Газрын гадаргынналуу ихсэх тутам газар шорооны ажлын хэмжээ мөн төдий чинээ нэмэгддэгтэйхолбоотой.Иймд газрын гадаргын налуугийн олон төрөл байдал нь хот төлөвлөлтийн үүднээсэзлэхүүн, орон зайн төлөвлөлтөд өвөрмөц үүрэг гүйцэтгэх нь маргаангүй бөгөөд хот,суурингийн янз бүрийн үүрэг зориулалтын бүсүүдийг гадаргын налуугийн хүчин зүйл,тухайн суурингийн онцлог байдалтай уялдуулан төлөвлөж барьж байгуулах нь зүйтэй юм.

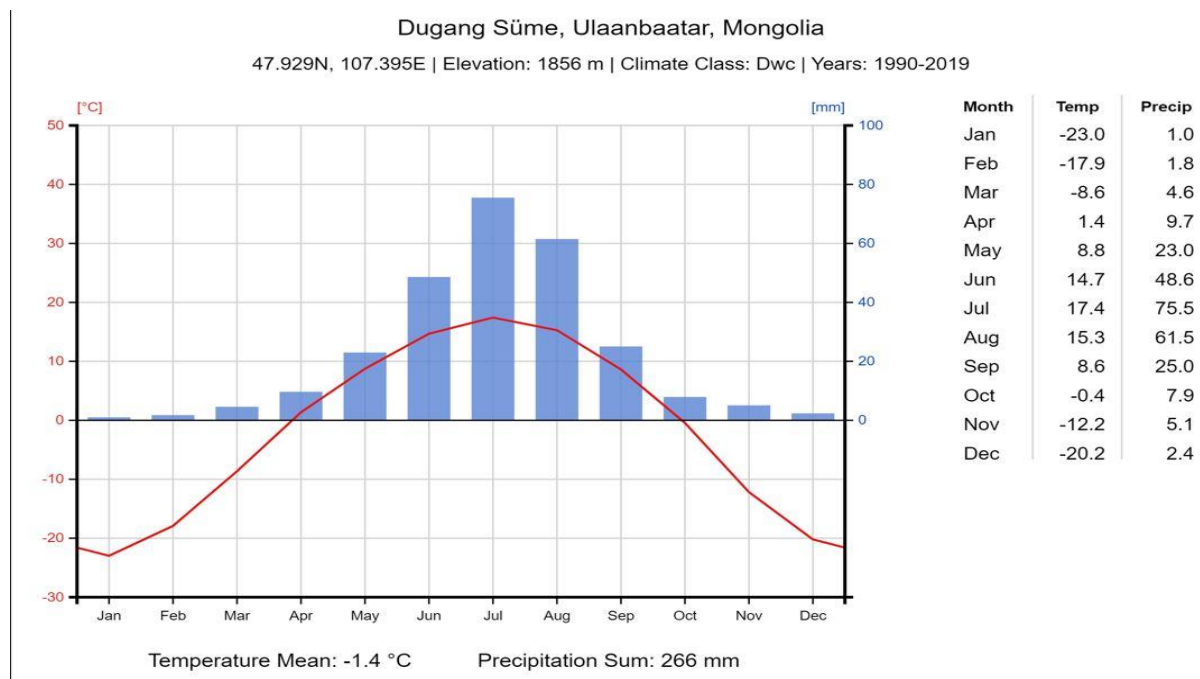
Зураг 6 Газрын гадаргын налуужилт

2.4 Төсөл хэрэгжих талбайн газрын гадаргын өндөршилт:

Хот, суурингийн байрлаж буй газрын өндөржилт ихсэх тутам агаарын хүчилтөрөгчийн агуулга болон температур буурч, өдөр шөнийн температурын зөрүү огцомсч, салхины хүч ширүүсэн, агаарын хуурайшил нэмэгдэн, цаг уурын бусад өөрчлөлтүүдээс шалтгаалж, оршин суугчдын ая тухтай байдал алдагдан, эрүүл мэндэд нөлөөлөхөөс гадна барилга байгууламжийн ашиглалтад сөрөг үр дүн үзүүлдэг байна. Эмнэлэг-биологийн шаардлагаас үндэслэн, хот байгуулалтын хувьд далайн түвшнээс дээш 1500 м хүртэл өндөржилттэй бол тохиромжтой, 1500-2500 м хүртэл хязгаарлагдмал тохиромжтой, 2500 м-ээс дээш тохиромж муутай нөхцөлд үнэлэгдэж байна.

БҮЛЭГ 3. УУР АМЬСГАЛ

Улаанбаатар хот нь эх газрын эрс тэс уур амьсгалтай. Уур амьсгалын үзүүлэлтүүд нь тэгш химийн хуваарилалттай, чийглэг зэврүүн зун, хахир өвөлтэй уур амьсгалын мужид багтах бөгөөд уур амьсгалын нөхцөлийн хувьд чийгийн хангамж 1- ээс их, нэмэх температурын нийлбэр буюу дулаан хангамж нь 15000С-ээс их нутаг болно.

Зураг 7 Уур амьсгал

Хүснэгтэд үзүүлснээр агаарын температур, хур тунадасны дундаж хэмжээ 7 дугаар сард 17.4°C 75.5мм их, 1-р сард -23.0°C 1.0 мм бага үзүүлэлттэй байна

3.1 Агаарын температур

Жилийн дундаж агаарын температур төв хэсэгтээ -4.0°C- ээс хүйтэн байх боловч газрын гадаргаас ихээхэн шалтгаалж өөр байна.

Хүснэгт 5 Сарын дундаж агаарын температурын үзүүлэлт

Статистик үзүүлэлт	1	2	3	4	5	6	7	8
Дундаж	-28.8	-30.9	-14.6	3.2	15.3	19.6	19.3	17

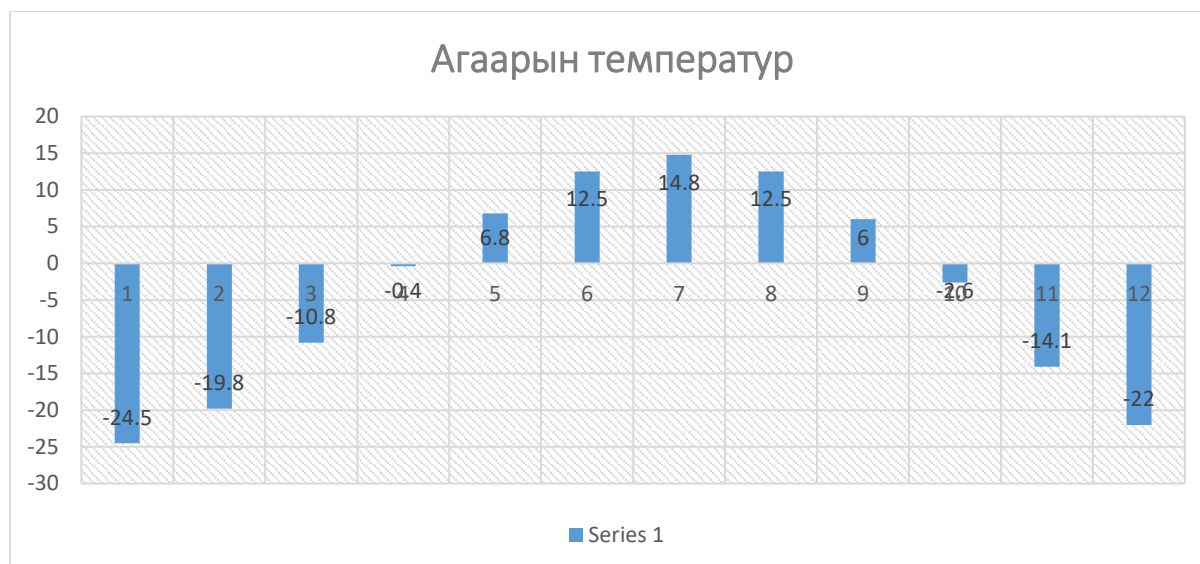

График 1 Агаарын температур

3.2 Хур тунадас

Хилд унах хур тунадасны нийлбэр олон жилийн дунджаар 350 орчим мм байхаас, 95-97 хувь нь дулааны улиралд унах ба олон жилийн нийлбэрийн дундаж нь 100-120мм

Статисти к үзүүлэлт	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Ни йт
Нийлбэр	2.1	3	6.3	11.7	27.7	63.7	94	85.1	33.4	10.4	5.4	2.8	34 5.7

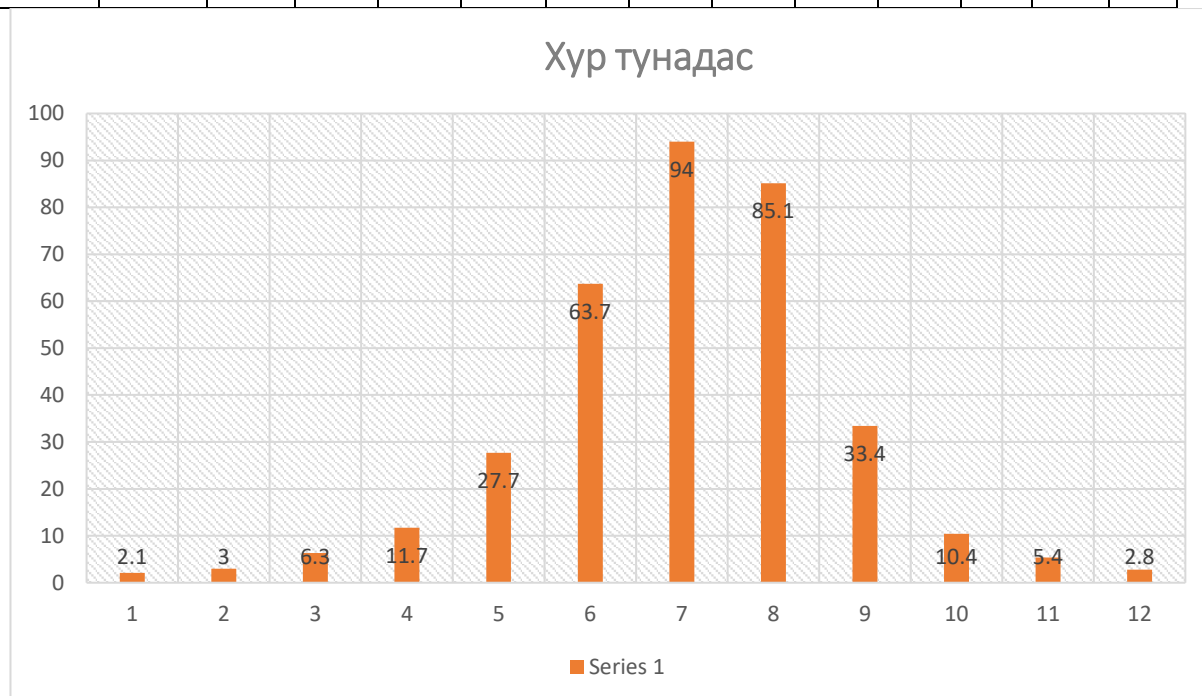

График 2 Хур тунадасны сарын дундаж үзүүлэлт

2021 оны байдлаар Тэрэлж өртөө орчим 345,7 мм хур тунадас унасан байна. үүнээс харахад төслийн талбай орчим хур тунадас харьцангуй сайн ордог бүс нутагт хамаарна. 2021 оны байдлаар нийт орсон хур тунадасны 87,9% нь 5-9-р сарын хооронд бороо хэлбэрээр орсон байна. төслийн талбай орчим

2021 оны байдлаар хамгийн их хур тунадас орсон сар нь 7-р сар 94 мм бол хамгийн бага хур тунадас унасан сар нь 1-р сард 2,1 мм байна.

3.3 Агаарын чийгшил, %

Харьцангуй чийгшил нь тухайн агаар чийгээр хангахад шаардагдах чийгийн хэмжээний хэдэн хувийг эзэлж байгааг илэрхийлнэ. Энэ нь тухайн газар нутгийн уур амьсгалын чийглэг буюу хуурай болохын шинж төлөвийг илэрхийлэх маш чухал үзүүлэлт бөгөөд түүнийг уур амьсгалын судалгаанд өргөн хэрэглэдэг. Харьцангуй чийгшил нь 7,12,1 саруудад их байдаг нь дулааны улирлын хур тунадас их ордогтой, өвөл манай оронд хүйтрэхэд агаарын чийг агуулах чадвар багасдагаар тайлбарлагдана. Жилийн дундаж харьцангуй чийгшил 70-75% хүрч хамгийн хуурай хаврын улиралд 45-55% байна. Энэ бүс нутагт хуурай өдөр 15-20 өдөр тохиолдож байхад 30-40 өдөр нь 80%-иас дээш чийгтэй байдаг. Зарим жилд өдрийн харьцангуй чийгшил 10%-иас доош орох тохиолдол гарч байсан байна.

График №. 1 Салхины хурд

3.4 Цаг агаар

Төслийн талбайн орчим сүүлийн 72 цагийн цаг агаарын мэдээгээр 9-р сарын 13ны 14цаг орчимын үед хамгийн өндөр халсан төлөв ажиглагдаж байна. Харин салхины хурд 14 цаг орчмын үед 5м/с хурдтай байна.

Нийслэл – Налайх дүүрэг (Станц: Тэрэлж)

График 3 Цаг агаар

БҮЛЭГ 4, АГААРЫН ЧАНАР

4.1 Агаар бохирдуулагч эх үүсвэрүүд

Төслийн талбай орчим нь хур бороотой зунтай, хүйтэн өвөлтэй мужид багтдаг бөгөөд үе үе эрс хүйтрэх, ган зуд болох зэргээр цаг агаарын эрс тэс байдал, салхины зонхилох чиглэлийн давтагдал, цасан ба шороон шуурга, хүчтэй салхи, салхины ачаалал нь байгалийн гаралтай тоос шорооны бохирдол тархах гол хүчин зүйл болдог. Төсөл хэрэгжих талбай орчимд агаарын бохирдуулагчдын нэг үзүүлэлт болох тоосны гол эх үүсвэр нь байгалийн тоос шороо, машины хөдөлгөөнөөс ялгарах, гэр хорооллын зуух яндангаас гарах хорт утаа зэрэг юм.

4.2. Агаарын чанарын ерөнхий төлөв байдал

4.2.1 Хүхэрлэг хий (SO_2)

Улаанбаатар хотын агаар дахь бохирдуулах бодисын дундаж агууламж нь 2023 оны 07-р сарын 31-ний өдрөөс 08-р сарын 06-ний өдрийн байдлаар хүхэрлэг хий (SO_2) тоосонцор нь хүлцэх агууламжаас хэтрээгүй байна. /Улаанбаатар хотын нэгдсэн дүнг ашиглав/

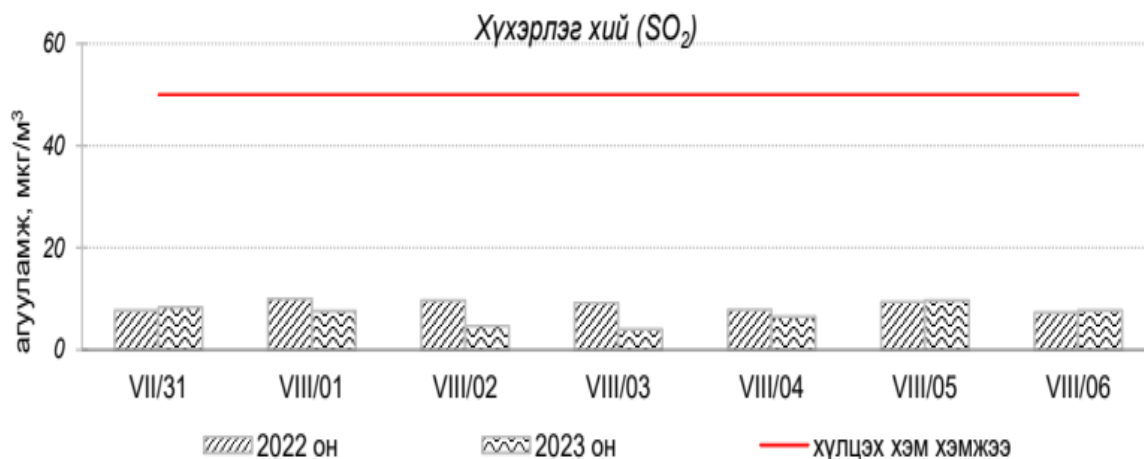

График №. 1 Хүхэрлэг хийн хэмжээ

4.2.2 Азотын давхар исэл (NO_2)

Улаанбаатар хотын агаар дахь бохирдуулах бодисын дундаж агууламж нь 2023 оны 07-р сарын 31-ний өдрөөс 08-р сарын 06-ний байдлаар Азотын давхар исэл (NO_2) тоосонцор нь хүлцэх агууламжаас хэтрээгүй байна. /Улаанбаатар хотын нэгдсэн дүнг ашиглав/

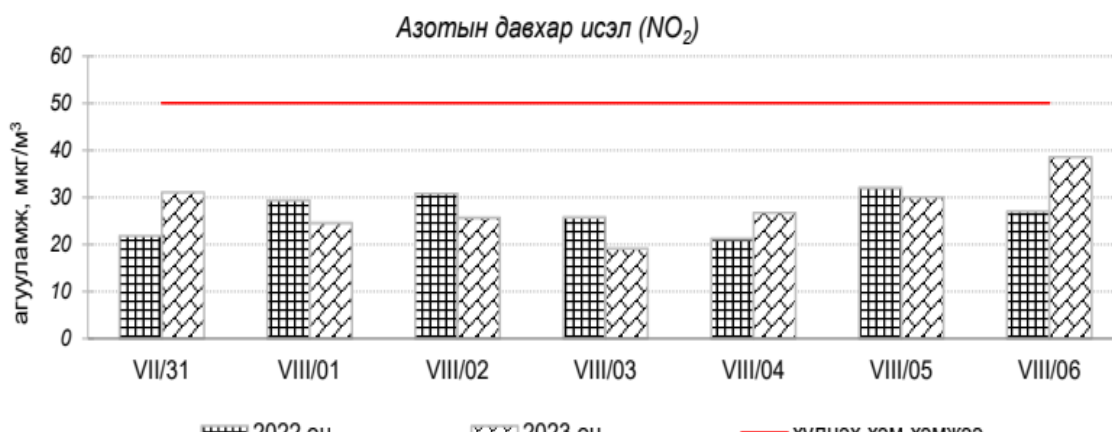

График №. 2 Азотын давхар исэлийн хэмжээ

4.2.3 PM 10 тоосонцор

Улаанбаатар хотын агаар дахь бохирдуулах бодисын дундаж агууламж нь 2023 оны 07-р сарын 31-ний өдрөөс 08-р сарын 06-ний өдрийн байдлаар PM 10 тоосонцор нь тоосонцор нь хүлцэх агууламжаас хэтрээгүй байна. /Улаанбаатар хотын нэгдсэн дүнг ашиглав/

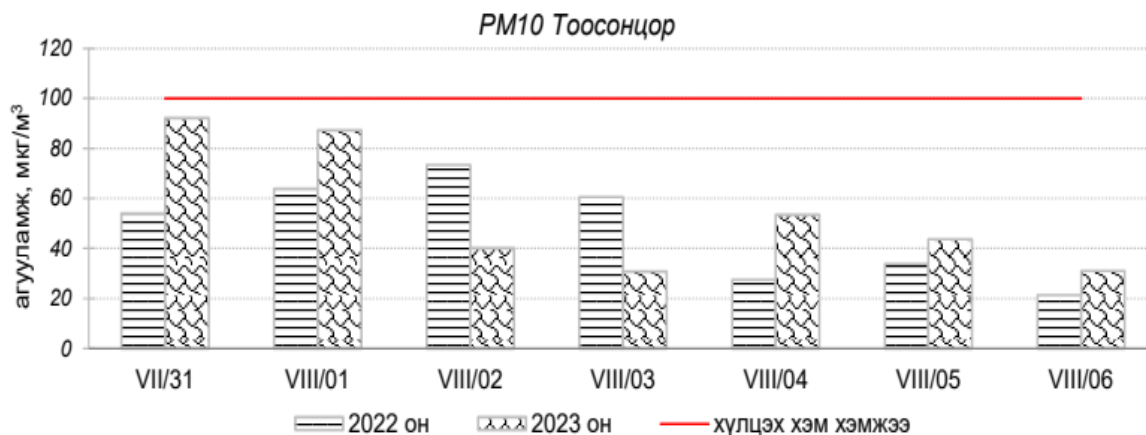

График №. 3 PM 10 тоосонцорын хэмжээ

4.2.4 PM 2.5 тоосонцор

Улаанбаатар хотын агаар дахь бохирдуулах бодисын дундаж агууламж нь 2023 оны 07-р сарын 31-ний өдрөөс 08-р сарын 06-ний өдрийн байдлаар PM 2.5 тоосонцор нь хүлцэх агууламжаас хэтрээгүй байна. /Улаанбаатар хотын нэгдсэн дүнг ашиглав/

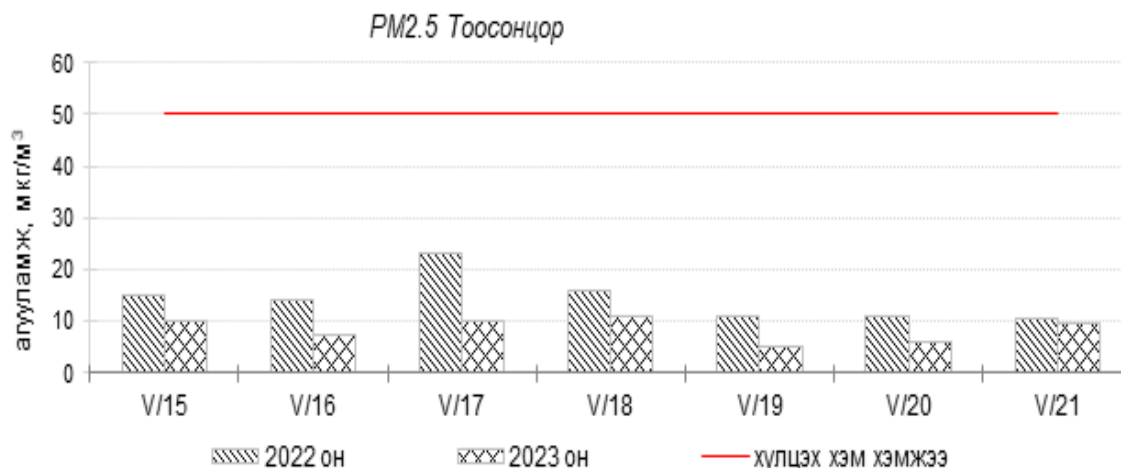

График №. 4 PM 2.5 тоосонцорын хэмжээ

Төсөл хэрэгжих цахилгаан станц орчим 2023 оны 07-р сарын 31-ний өдрөөс 08-р сарын 06-ний өдрийн нарийвчилсан хэмжилтийн үр дүнгээр 07-р сарын 31 болон 08-р сарын 01-ны өдрүүдэд бага бохирдолтой. Харин 08-р сарын 02, 03, 06-ны өдрүүдэд цэвэр, 08-р сарын 04, 05-ны өдөр хэвийн түвшинд байсан байна.

Дүгнэлт

Агаарын чанарын үзүүлэлт тус бүрийн хэмжилтийг МУ-ын АГААРЫН ЧАНАР. ТЕХНИКИЙН ЕРӨНХИЙ ШААРДЛАГА. MNS4585:2016 стандарттай харьцуулж агаарын чанарыг тодорхойлсон ба дээрхи үзүүлэлтийг стандарттай харьцуулсан болон индексээр тооцсон дүнгээс үзвэл, хүлцэх агууламжаас хэтрээгүй буюу цэвэр байхын зэрэгцээ хүний эрүүл мэндэд ямар нэгэн сөрөг нөлөөгүй байна. Судалгаагаар тус төсөл хэрэгжих талбайн ургамлан нөмрөг талхлагдаагүй, 20-30 хувийг ойн төгөл эзлэж байсан тул агаарын бохирдол бага байсан.

БҮЛЭГ 6. ТӨСЛИЙН ГОЛ БОЛОН БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛӨЛ

Агаарын чанарт үзүүлэх нөлөөлөл: Хөрс хуулах, хүдэр олборлох үед тоос, шороо ихээр үүсгэнэ. Уурхайн овоолгын дээд талбайгаас салхинд хийсэх тоос, шороо, уурхайд ажиллах машин техникүүдийн шингэн түлшний шаталтаас ялгарах утаа, хөө тортог, хорт хийнүүд, ажилчидын суурингаас гарах хатуу шингэн хог хаягдлын бохирдол, өрөмдлөг, тэсэлгээний ажил хийх үед гарах тоос, шороо, хөрс хуулах, түрэх, тээвэрлэх, элс угаах зэрэг бүхий л ажиллагаа тасралтгүй явагдах тул бульдозер, экскаватор, автомашин, бусад төхөөрөмжийн дуу чимээ болон хорт хий утаа гарах, тоос шороо дэгдэх зэргээр агаар орчныг бохирдуулж, хүний эруул мэнд, хурээлэн буй орчинд сөргөөр нөлөөлнө.

Газрын гадарга болон хэвлийд үзүүлэх нөлөөлөл: Төслийн зүгээс газрын гадарга болон хэвлийд үзүүлэх гол нөлөөлөл нь барилга угсралтын ажил болон төслийн үйл ажиллагаатай холбоотой уурхайн карьер, овоолго болон тээврийн хөдөлгөөн зэрэг эх үүсвэрүүдээс үүснэ.

Хөрсөн бүрхэвчинд үзүүлэх нөлөөлөл : Төслийн хүрээнд төлөвлөж буй далд уурхайн барилга байгууламжид хөрс удаан хугацаанд дарагдана. Түүнчлэн дэд бүтцийн барилга, байгууламжийн ойр орчимд машин техник, хүний үйл ажиллагаагаар элэгдэл, эвдрэл, бохирдол их үүснэ. Уурхайн үйл ажиллагааны явцад нүүрс-ус буюу шатахуун, түүнтэй төстэй бүтээгдэхүүн, мөн химийн бодисын асгаралт, шүүрэлтээс хөрс бохирдох боломжтой. Шатахуун болон химийн бодисын агуулах, сав, машин техникийн тээвэрлэлт ачаалалтын үед асгаралт үүсэж хөрсний боломжит бохирдол ихэнхдээ үүсдэг.

Гадаргын болон газрын доорх усанд үзүүлэх нөлөөлөл: Хөрс хуулалт болон барилга угсралтын явцад тоосжилт дарахад цэвэр усны нөөц хомсдох, Уулын малталтын үед хөрсний болон гүний усыг зайлуулж усны нөөц хомсдох, Барилга угсралтын ажлын явцад барилгын материал хур тунадас болон үерийн усаар угаагдан барилгын материалд агуулагдах бодисууд хөрсөнд нэвчих, улмаар хөрсний бага гүний усыг бохирдуулах, Баяжуулах үйл ажиллагаа явуулахад химийн бодис алдагдахаас үүдэн хөрсний болон гүний усыг бохирдуулах, Уулын ажлын болон ахуйн бохир ус хадгалах савыг соруулах үед асгарч газрын хэвлий болон хөрсийг бохирдуулхаас үүдэн хөрсний усыг бохирдуулах, Уулын ажлын болон ахуйн бохир ус хадгалах сав хүчтэй аадар бороо болон үерийн усаар дүүрч хальхаас үүдэн хөрсөнд нэвчиж хөрсний ус болон бага гүний усыг борхирдуулах эрсдэлтэй байна.

Ургамлан нөмрөгт үзүүлэх нөлөөлөл: Төслийн талбайд дэд бүтэц байгуулах, шимт хөрсний болон хаягдал чулуулгийн овоолго бий болгох, уурхайн зам, дэд бүтцүүдийн барилгын ажил хийгдэх зэрэгтэй холбоотойгоор хөрс хуулалт явагдах ба эдгээр үйл ажиллагаа нь ургамлан нөмрөгт шууд болон шууд бус нөлөөллийг үзүүлнэ. Мөн уурхайн байнгын үйл ажиллагаа ургамлан нөмрөгт дам нөлөөлөл богино ба урт хугацаанд үзүүлсээр байх юм.

Амьтны аймагт үзүүлэх нөлөөлөл: Барилга угсралтын үед ажиллах хүнд даацын автомашин, техник хэрэгслүүдийн дуу чимээнээс амьтад үргэн дайжих, Ургамлан нөмрөгт төслийн үйл ажиллагааны явцад ялгарсан, асгарсан бохирдуулагч материалууд хуримтлагдсанаас өвсөн тэжээлтэн амьтад хордох, Тоосжилтын улмаас ургамал ургах чадвараа алдан ургамлын арви багассанаас өвсөн тэжээлтнүүд хоол тэжээлийн хомсдолд орох, Төслийн ажилчид санаандгүй болон санаатайгаар амьтадыг устгаж болзошгүй, Шувууд утаанд хордох, цахилгаан хүчдэлд цохиулах зэрэг багтана.

Нийгэм эдийн засагт үзүүлэх нөлөөлөл: Төслийг хэрэгжүүлэхд ажиллах хүчийг төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэрийн оршин суугчдаас авч ажиллуулах нь оршин суугчдын амжиргаа, нийгэм эдийн засгийн хөгжилд эерэг нөлөө үзүүлэхээр байна.

3.1 Төслийн болзошгүй сөрөг нөлөөлөл, үргэлжлэх хугацаа, эрчим

Аливаа төслийн үйл ажиллагаанаас тухайн орон нутгийн байгаль орчны төлөв байдал, нийгэм, эдийн засаг болон хүн амын амьдрах орчинд хэрхэн нөлөөлөх, тэдгээр

нөлөөллийн хэлбэр, үргэлжлэх хугацаа, эрчимшил зэргийг тогтооход магадлан жагсаах буюу хяналтын хуудасны аргыг өргөн хэрэглэдэг. Энэ арга нь экспертүүдийн гаргасан үнэлэлт, дүгнэлтүүдийг магадлалын онолд тулгуурлан боловсруудах замаар хэрэгждэг. Магадлан жагсаах арга нь нөлөөлөх зүйл байна, байхгүй гэсэн зарчмаар үнэлэх бөгөөд нөлөөлөл байвал “х”-ээр тэмдэглэнэ. Ингэхдээ уг үнэлгээнд оролцсон шинжээч, судлаачдын дүгнэлтийг үндэслэн 2 төрлийн жагсаалт гаргасан. Нөлөөллийн хэлбэр нь үргэлжлэх хугацаа, эрчмийг илрүүлэхэд зориулагдсан бөгөөд нөлөөлөл нь “шууд”, “шууд бус”, “буцаж нөлөөлөх”, “буцалтгүй нөлөөлөх”, давхардах эсэхийг тодруулах, хугацааны хувьд “богино хугацааны”, “урт хугацааны”, эрчмийн хувьд “бага зэрэг”, “дунд”, “хүчтэй” гэхчилэн ангилсан магадлах жагсаах аргаар тодорхойлсон. Доорх хүснэгтээр үзүүлэв.

БҮЛЭГ 4. 2023 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

4.1 Менежментийн төлөвлөгөөний гол зорилт

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө нь төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэрийн байгаль орчныг хамгаалах, зүй зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх, нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээгээр тогтоосон сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах, урьдчилан сэргийлэх, төсөл хэрэгжих орчинд бий болж болзошгүй сөрөг үр дагаврыг хянах, илрүүлэх үндсэн зорилго бүхий эрхзүйн баримт бичиг юм.

“Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хууль”-ийн шинэчилсэн найруулгад зааснаар аливаа төслийг хэрэгжүүлэхдээ байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний үр дүнд үндэслэн түүнийг гүйцэтгэсэн мэргэжлийн байгууллага-үнэлгээний эрх бүхий аж ахуйн нэгж боловсруулан, улмаар төсөл хэрэгжүүлэгчтэй зөвшилцөн, ерөнхий үнэлгээг хийсэн байгууллагаар хянуулах, батлагдсаны дараа хэрэгжилтийг хангаж ажиллах үүргийг тухайн төсөл хэрэгжүүлэгч хүлээхээр тусгасан.

1. Тус төслийн шууд ба шууд бус сөрөг нөлөөллийг бууруулах, улмаар арилгах, нөхөн сэргээх үйл ажиллагааг тусгасан сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө зэргийг тусгасан байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө;

2. Мөн тус төслийн байгаль хамгаалах төлөвлөгөөнд тусгагдсан арга хэмжээ хэрхэн үр дүнтэй болсон эсэх, шаардлагатай үед нэмэлт арга хэмжээ авах зорилгоор төслийн үргэлжлэх бүхий л хугацааны турш хэрэгжүүлэх орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг тус тус боловсруулсан болно.

Ингэхдээ, төсөл хэрэгжүүлэгч тухайн арга хэмжээ бүрийг хэрэгжүүлж болохуйц, бодиттой арга хэмжээг төлөвлөн тусгахыг эрхэм болголоо.

Тус төслийн 2023 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны 10 дугаар сарын 29-ны өдрийн А/618 тоот тушаалаар батлагдсан Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам, мөн сайдын 2014 оны 4 дүгээр сарын 10-ны өдрийн А-117 тоот тушаалаар батлагдсан аргачлалыг баримтлан боловсруулсан бөгөөд төслийн үйл ажиллагааны онцлог, байршил зэргээс шалтгаалан байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд багтах дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээ, нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээ, түүх соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө зэрэг ажлууд хийгдэхгүй болно. Харин нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө болон эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөг тус тус оруулсан болно.

Энэхүү байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр, тус байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг оролцогч, сонирхогч талуудад тайлагнах хуваарь зэрэг ажлууд багтсан бөгөөд төслийн 2023 оны менежментийн төлөвлөгөөний ажилд зарцуулахаар төсөвлөв. Төсөл хэрэгжүүлэгч нь жил бүрийн 11 дугаар сарын 01-ний дотор тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тайланг төлөвлөгөөнд тусгасан арга хэмжээний дагуу гаргаж, дараа оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний төслийг 12 сарын 30-ны дотор холбогдох байгууллагад хүргүүлж байх зайлшгүй шаардлагатай болно.

БҮЛЭГ 5. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ, АРИЛГАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Хүснэгт №. 2 Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

N	Гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Төлөвлөгөө	Нэгжийн зардал мян.төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, мян.төг	Тайлбар	Гүйцэтгэл
1		АГААРЫН ЧАНАР							
	Тоосжилт болон бохирдуулагч хийн нөлөөгөөр орчны агаар бохирдох	Уурхайн зам талбай, шигшүүрийн орчны усалгааны хэмжээ гориммыг сар улирлаар оновчтой тогтоох	Ашиглалтын талбай хөдөлгөөнт хэсэг / 2га /	Хаврын болон намрын хуурай үеп услах		-	Ү.А-ны зардлаар	Уурхайн зам талбайг усалж байна	
		Уурхайд орж гарах ашин, ачилт хийх шигших хоорондын зайг тоосны сарнилттай уялдуулах	Ашиглалтын талбайд	Ачаалал ихтэй үед		-	Ү.А-ны зардлаар	Уурхайд орж гарах ачилт хийх шигших хоорондын зайг тоосны сарнилттай уялдуулж ажиллаж байна.	
		Хүнд машин утааны хэмжээг стандартын шаардлага хангах хэмжээнд байлгах, үзлэг шалгалтыг хийх засвар үйлчилгээг	Үйл ажиллагааны турш	Оношлогонд хамруулах, засвар үйлчилгээ цаг		-		Оношлогоонд хамруулах, засвар үйлчилгээг цаг тухай	

		тогтмол хийх		тухай бүрт хийх				бүрт хийж бйана	
		Элс ачсаны дараа машинаа бүтээлгээр бүтэн хучиж байхыг өөрийн болон гадны машины жолооч операторт хэвшүүлэх	Элс ачсан машинд	-		-	Осол эрсдлийн менежмен тийн зардлаар	гадны машины жолооч операторт хэвшүүлж ажиллаж байна.	
		Сул зогсолтын үед том оврын авто машин, ковшийг асаалттай байлгахыг хязгаарлах	ковш					Хяналт тавьж жолооч нарт байнга анхааруулж байгаа	
		Ажилчдыг тоосноос эрүүл мэндээ хамгаалах хэрэгсэл хүнсээрг хангах ,сургалт, зөвлөгөө өгөх	Төслийн хэмжээнд				Тоосноос хамгаалах хэрэгсэл авах	Тоосноос хамгаалах хэрэгсэл авсан	
		Автомашин технизийн кабины бүрэн бүтэн байдал, тоос нэврүүлж байгаа эсэхийг хянах	Төслийн хэмжээнд				Тухай бүр	Автомашин технизийн кабины бүрэн бүтэн байдлыг тогтмол шалган ажиллан байна.	
2	Хөрсөн бүрхэвч								
	Ордын ашиглалт ын явцад	Шимт хөрсний овоолго хийх хадгалах	Үйл ажиллагааны турш	-		-	Блок-1д орох үед	+	

хөрсний бүтэц найрлагад өөрчлөлт орох, хог хаягдал, тоосжилт оос бохирдол үүсгэх, хүнд даацын машин механизм ууд олон салаа зам гаргаж хөрс болон ургамлыг гэмтээх. Авто тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөн өөр тоосжилт үүсэх, сул шороо бүхий газруудаас тоос босох	Уурхайн орох гараг болон кемп орчмын замыг сайжруулах, олон салаа зам гарахаас сэргийлж тэмдэгжүүлэх ажилчдад зөвлөгөө өгөх	Кемп орчим	-		-	Уурхайд орох гарах болон кемпийн доторхи зам талбайг тэмдэгжүүлсэн.	
	Олон салаа зам гарахаас сэргийлж нэмж хашаа татах тоосжилт хөрс бохирдохоос сэргийлэх	30м				Нэмж хашаа татсан	
	Засмал замаас кемп орох замын арчилгаа / хөрс гадаргад нөлөөлөх байдлыг багасгах/	Үйл ажиллагааны турш	-		-		
	Шатах тослох материалыг хадгалах байрыг сайжруулах	Төслийн хүрээнд	-		-	Шатах тослох материалыг зориулалтын саванд хийн хадгалж байна	
	Шатах тослох материалыг хадгалалтыг сайжруулж асгарч бохирдуулахаас хамгаалах		-		-		

		Байгааль орчныг хамгаалах талаар ажилчдад зөвлөгөө өгөх	Төслийн талбайд	-		-	Байгааль орчныг хамгаалах талаар ажилчдад зөвлөгөө өгч сургалт орсон	
		Кемпийн орчинд том оврын машины хурдыг бууруулах арга хэмжээ авах	Уурхайн орох зам				Зам талбайд тэмдэг тэмдэглэгээ тавьсан	
		Автомашин, ковш зэрэг техникийн засвар үйлчилгээг нэг цэгт хийх замаар тос шатахуун асгаж, хөрс бохирдуулахаас хамгаалах	Кемп орчимд				Хашаан дотор цэг байгуулсан	
		Сэлбэг хэрэгслийг тусгай байранд хадгалах замаар хөрс бохирдуулахаас хамгаалах	Ажилчдын байрны хашаанд				Хуучин байрыг засаж янзалсан	

		Хөрсний шинжилгээ хийлгэх	Уурхайн ойр орчим				Ерөнхий шинжилгээ Ланд овнер хөрс судлалын лобариторид хийлгэсэн.	
		Газар ашигласны төлбөрийг тухай бүр төсөв төвлөрүүлэх	Төслийн хүрээнд				ҮА- зардлын төлөвлөгө ө	2023
3	Усны нөөц, усны чанарт							
	Гүний усыг ашигласнаар усны нөөц хомсдох, усны бохирдол, шатах	Унд ахуйн усны эх үүсвэрийн хамгаалалтын бүс тогтоох	Кемп орчим	-		-	Гүний хашаажуулсан.	

ГҮЙЦЭТГЭСЭН: “АЙ ЭФ СООНС” ХХК

Амьтан ургамал хордох	Уурхайн эдэлбэр газрын хязгаараар мод тарих, зурваст олон наст ургамлын үр цацах замаар ургамлын нөмрөг үүсгэх	Хашаа татсан хэсэгт	-		-	0.02 га-д Төслийн талбайд чацарганы мод тарьсан	
	Уурхайн орчимд зэрлэг ургамал ургахаас сэргийлэх	Уурхайн хог хаягдлын хүрээнд	-		-		
	Уурхайн орчимд орж гарч байгаа амьтан шувуудын ажиглалт хийх , тэдгээрийн хөдөлгөөний талаар тэмдэглэл хөтлөх	Төслийн хүрээнд				Уурхайн орчимд орж гарч байгаа амьтан шувуудын ажиглалт хийх , тэдгээрийн хөдөлгөөний талаар тэмдэглэл хөтөлж, мод, бут сөөг, тариалах технологийн талаар судалгаа хийж тарьсан байна.	
	Элс хайргагхаг хөрсөнд тариулж болох мод, бут сөөг, тариалах технологийн талаар судалгаа	Төслийн хүрээнд					
	Элсэрхэг газар ургах магадлал өндөртэй мод, бут сөөгийн суулгацыг хүлэмжид тариалах туршилт хийх	Төслийн хүрээнд эвдэрсэн газар мод, бут сөөг тариалах				бургас суулгаж хүлэмжид тариалж байна.	

5	ЭРҮҮЛ АХУЙН СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭ					
	Ажиллагс адын эрүүл мэндэд сөргөөр нөлөөлөх	Ажилчдыг эрүүл мэндийн үзлэг шинжилгээнд хамруулах	Төслийн хүрээнд	-	-	2023 онд 4 хүн хамруулсан.
		Ахуйн нөхцөлд үзлэг хийж, сайжруулж байх	Ажилчдын амьдрах, амрах, хооллох байр	.-	-	Ажилчдын амьдрах, амрах, хооллох байр зэргийн халдваргүйжүүлсэн
		Сүү, сүүн бүтээгдэхүүн, элчлэг хоолны норм хэмжээг хянан үзэж, нэмэгдүүлэх, уурхайн дэргэд тарьсан чацарганы шүүсээр хангах	Нийт ажиллагсад			Эрүүл мэнд, аюулгүй ажиллагааны журмын хүрээнд Сүү, сүүн бүтээгдэхүүн, элчлэг хоолны норм хэмжээг хянан үзэж, нэмэгдүүлэх, уурхайн дэргэд тарьсан чацарганы шүүсээр хангасан
		Ажлын хувцас, хамгаалалтын бүс, чихэвч, хошуувч зэргээр хангах				Ажлын хувцас 2 жилд 1 удаа, чихэвч, хошуувч зэргээр хангасан

							
		Нийт	1.350сая.төг				

БҮЛЭГ 6. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

6.1 Биологийн олон янзын байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Хүснэгт №. 3 Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээ

№	Дүйцүүлэн хамгаалах зорилт	Хамгаалах арга хэмжээ	Төлөвлөгөө	Хэрэгжүүлэх давтамж	Хэрэгжүүлэх хугацаа (он), сая.төг	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
					2023		
1	НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ						
	Дүйцүүлэн хамгаалах ажил хийхгүй Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд	2-р блок, мөргөцөг Цэг 3 Налуу гаргах	Налуу гаргах	—	—	Үйл ажиллагааны зардлаар Олон наст ургамлын үр болон мод худалдан авсан	
		1-р блок, хажуу захаар мод худалдан авах	100 ширхэг бургас чацаргана		—		
		Олон наст ургамлын үр авах	20 кг				
		Хар шороо худалдан авах	18 м3				

		Мод суулгах / өтгө бууц бэлтгэх/	12			Мод суулгах / өтгө бууц бэлтгэсэн		
		Ажилчдын хэрэгцээнд хүнсний ногоо тарих	Өргөст хэмх, улаан лооль, хүрэн манжин, хулуу, сонгино			Хүлэмжид өргөст хэмх, улаан лооль, хүрэн манжин, хулуу, сонгино		
		Мод тарих хөдөлмөрийн бүтээмж дээшлүүлэх зорилгоор	модны нүх ухагч худалдаж авах			модны нүх ухагч худалдаж авсан		
		Мод ургамлын арчилгаа						
Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө								

1	Ургамал устгах, өсөлт ургалт нь саарах, төрөл зүйл өөрчлөгдөх, биомасс багасгаах с хамгаалах	Ургамал устгах, төрөл зүйл өөрчлөгдөх, бүрхэц багасахаас хамгаалах, хяналт тавих	Ашиглалтын талбай болон зам дагуу тарьсан мод, хөрсний орчинд хяналт тавих	Байгалийн ургамлын тухай хуулийн 7-р зүйл	Мод, хөрсний тогтоцод хяналт тавьж, авах арга хэмжээг боловсруулж ажилласан.	
		Ургамлын нөмрөг нь нөлөөлөлд өртөхгүй талбайг хамгаалалт ад авах, хяналт тавих	Ашиглалтын талбайн гадна төв зам дагуу татсан 800 м урт хашааны талбай		Хашааг сэлбэн зассан	
		Орон нутгийн удирдлагат ай тохирсон газарт хөрс хамгаалах, дүйцүүлэн хамгаалах тохиромжтой газар сонгох	Налайх дүүргийн нутаг дэвсгэр хогийн цэг болон бүтээн байгуулалтад оролцох	БОХ тухай хуулийн 31-р зүйл	5-р хороонд хур хог цэвэрлэсэн.	
		Орон нутагт тохижилт, зүлэгжүүлэлт хийх	Налайх дүүргийн 5-р хорооны төв хэсэгт		Хорооны тохижилт, зүлэгжүүлэлтэд оролцсон	
		Орон нутагт зам талбай	Налайх дүүрэг			

		тохижуулах					
		Биологийн төрөл зүйлийг хамгаалах талаар ажилчдад зөвлөлгөө сургалт явуулах	Нийт ажиллагсад			Ажилчдад сургалт орсон.	

БҮЛЭГ 7. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Төслийн хүрээнд нүүлгэн шилжүүлэх үйл ажиллагаа хийгдэхгүй тул 2023 оны БОМТ-нд нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээ тусгагдаагүй болно.

БҮЛЭГ 8. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Тус төслийн талбайд одоогоор түүх, соёлын дурсгалт зүйл илрээгүй байна. Тус төслийн үйл ажиллагааны явцад археологи, палеонтологийн олдвор, түүх соёлын дурсгалт зүйлс илэрвэл үйл ажиллагаагаа түр зогсоож энэ тухай сум, дүүргийн засаг дарга, цагдаагийн болон уг асуудлыг эрхэлсэн эрдэм шинжилгээний байгууллагад нэн даруй мэдэгдэх ба цаашид Монгол улсын “Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль” болон бусад холбогдох хууль тогтоомжыг мөрдөн ажиллах шаардлагатай.

БҮЛЭГ 9. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР

Хүснэгт №. 4 Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Байгаль орчны бүрэлдэхүүнд үзүүлэх нөлөөлөл	Хяналт шинжилгээ э хийх байршил	Хугацаа ба давтамж 2023 он	Давтамжийн тоо	Нэгжийн зардал (мян.төг)	Нийт зардал (мян.төг)	Баримтлах арга, аргачлал, стандарт, шаардлагууд																																																		
Агаарын чанар																																																										
1	Агаарын бохирдлын шинжилгээ хийлгэж байх	1.Төслийн үйл ажиллагааны үед агаарын чанарын дээжлэлт хийх 2.Төслийн үйл ажиллагааны үед ашиглах тээврийн хэрэгслийг жил бүр үзлэгт хамруулж, агаарын бохирдолын төлбөрийг төлөх, тээврийн хэрэгслийн засвар үйлчилгээг цаг тухайд нь хийх.	Төсөл хэрэгжих талбайд хяналтын 2 цэг сонгох зонхилох салхины доод ба дээд талд	Улирал тутамд	Жилд 2 удаа	40.0	Багажийн түрээсийн зардал: 1 багаж 40.0 х жилд 1 удаа* 1 жил хийлгэсэн	Сорьц авсан хүний нэр, албан тушаал :У.Отгонбаяр БОШЛ-ийн инженер Сорьцын хэмжээ, төрөл :Агаар TSP Сорьц авсан огноо :2023.04.11 Шинжилгээний аргын стандарт :MNS Лабораторид ирсэн :2023.04.12 Шинжилгээ хийсэн огноо :2023.04.12 Хуудасны тоо :1/1 Үр дүн: <table><tr><th rowspan="2">Шинжилгээний аргын стандарт</th><th rowspan="2">Шинжилсэн үзүүлэлтийн нэр, хэмжээ нэгж</th><th colspan="5">Үр дүн</th><th rowspan="2">Хэмжилт хийсэн хугацаа</th></tr><tr><th>TSP их утга (мг/м³)</th><th>TSP бага утга (мг/м³)</th><th>TSP дундаж утга (мг/м³)</th><th>PM10 хонгогийн дундаж (мг/м³)</th><th>PM2.5 хонгогийн дундаж (мг/м³)</th></tr><tr><td rowspan="4">MNS4585:2016</td><td>A-1 эталон цэг</td><td>0.036</td><td>0.003</td><td>0.009</td><td>0.008</td><td>0.007</td><td>24 цагийн дундаж</td></tr><tr><td>A-2 уурхайн карьер урд тал</td><td>0.099</td><td>0.008</td><td>0.006</td><td>0.011</td><td>0.009</td><td>24 цагийн дундаж</td></tr><tr><td>A-3 хөрсний овоолго</td><td>0.081</td><td>0.009</td><td>0.006</td><td>0.011</td><td>0.010</td><td>24 цагийн дундаж</td></tr><tr><td>A-4 шимт хөрсний овоолго</td><td>0.057</td><td>0.008</td><td>0.005</td><td>0.010</td><td>0.009</td><td>24 цагийн дундаж</td></tr><tr><td>Стандарт</td><td></td><td></td><td></td><td>0.150</td><td>0.100</td><td>0.050</td><td></td></tr></table> Шинжилгээ гүйцэтгэсэн инженер: У.Отгонбаяр/ (нэр) Хянан баталгаажуулсан лабораторийн эрхлэгч: Мөнхбаяр/ (нэр) Хуулбарлан хэрэглэхийг хориглоно. Сорилтын дүн нь зөвхөн шинжилсэн сорьцонд хамаарна.	Шинжилгээний аргын стандарт	Шинжилсэн үзүүлэлтийн нэр, хэмжээ нэгж	Үр дүн					Хэмжилт хийсэн хугацаа	TSP их утга (мг/м³)	TSP бага утга (мг/м³)	TSP дундаж утга (мг/м³)	PM10 хонгогийн дундаж (мг/м³)	PM2.5 хонгогийн дундаж (мг/м³)	MNS4585:2016	A-1 эталон цэг	0.036	0.003	0.009	0.008	0.007	24 цагийн дундаж	A-2 уурхайн карьер урд тал	0.099	0.008	0.006	0.011	0.009	24 цагийн дундаж	A-3 хөрсний овоолго	0.081	0.009	0.006	0.011	0.010	24 цагийн дундаж	A-4 шимт хөрсний овоолго	0.057	0.008	0.005	0.010	0.009	24 цагийн дундаж	Стандарт				0.150	0.100	0.050	
Шинжилгээний аргын стандарт	Шинжилсэн үзүүлэлтийн нэр, хэмжээ нэгж	Үр дүн					Хэмжилт хийсэн хугацаа																																																			
		TSP их утга (мг/м³)	TSP бага утга (мг/м³)	TSP дундаж утга (мг/м³)	PM10 хонгогийн дундаж (мг/м³)	PM2.5 хонгогийн дундаж (мг/м³)																																																				
MNS4585:2016	A-1 эталон цэг	0.036	0.003	0.009	0.008	0.007	24 цагийн дундаж																																																			
	A-2 уурхайн карьер урд тал	0.099	0.008	0.006	0.011	0.009	24 цагийн дундаж																																																			
	A-3 хөрсний овоолго	0.081	0.009	0.006	0.011	0.010	24 цагийн дундаж																																																			
	A-4 шимт хөрсний овоолго	0.057	0.008	0.005	0.010	0.009	24 цагийн дундаж																																																			
Стандарт				0.150	0.100	0.050																																																				
2	Агаарын тоосны шинжилгээг мэргэжлийн байгууллага ар хийлгэх	Уурхайн үйл ажиллагаанаас орчинд тоосжилт үүсэх, тархах	Хүдрийг буулгах овоолох цэгт	Улирал тутамд	Жилд 2 удаа	40.0																																																				
Хөрсний бохирдол																																																										

1	Хөрсний морфологи бичиглэл, рН, цахилгаан дамжуулалт, давс %, ялзмагийн агууламж %, шим тэжээлийн элемент, хөрсний механик бүрэлдэхүүн, нүүрс устөрөгчийн нэгдлүүд	Хөрс элэгдэл эвдрэлд орох, үржил шимээ алдах, гадаргын унаган хэлбэр өөрчлөгдөх	Төслийн талбайд 2 цэг сонгох	Хагас жил тутамд	Жилд 1 удаа	15.0	2 цэгт х 2 дээж х жилд 2 удаа х 1жил /30.0/ НИЙТ 30.0 /Хөрсний химийн шинжилгээ г хийлгэсэн/	 ШИНЖЛЭХ УХААНЫ АКАДЕМИ ГАЗАРЗҮЙ-ГЕОКОЛОГИЙН ХҮРЭЭЛЭН УСНЫ ШИНЖЛЭГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИ Усны химийн шинжилгээний тодорхойлолт Шинжилгээ хийсэн: 2023 оны 10 сарын 26 өдөр Сорьц авсан газрын нэр: Налайх дүүрэг, "Зуун модны элс" нэртэй элсний орд Сорьц шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн: "АЙ ЭФ СООНС" ХХК Солбицол: X=47°47'33 Гүн: м Y=107°28'35 Ундарга: м Уст цагийн төрөл ба дугаар: худал Тодорхойлолт нь: <table><tr><th rowspan="2">Анион</th><th colspan="3">1дм³-д байгаа</th><th rowspan="2">Катион</th><th colspan="3">1дм³-д байгаа</th></tr><tr><th>мг</th><th>мг-экв</th><th>мг-экв%</th><th>мг</th><th>мг-экв</th><th>мг-экв%</th></tr><tr><td>Cl⁻</td><td>10.7</td><td>0.30</td><td>12.1</td><td>Na⁺+K⁺</td><td>18.6</td><td>0.81</td><td>32.5</td></tr><tr><td>SO₄²⁻</td><td>9.0</td><td>0.19</td><td>7.5</td><td>Ca²⁺</td><td>21.0</td><td>1.05</td><td>42.2</td></tr><tr><td>NO₃⁻</td><td>0.0</td><td>0.00</td><td>0.0</td><td>Mg²⁺</td><td>7.7</td><td>0.63</td><td>25.3</td></tr><tr><td>NO₂⁻</td><td>7.4</td><td>0.20</td><td>8.0</td><td>NH₄⁺</td><td>0.0</td><td>0.00</td><td>0.0</td></tr><tr><td>CO₃²⁻</td><td>0.0</td><td>0.00</td><td>0.0</td><td>Fe²⁺</td><td>0.0</td><td>0.00</td><td>0.0</td></tr><tr><td>HCO₃⁻</td><td>109.8</td><td>1.80</td><td>72.4</td><td>Fe³⁺</td><td>0.0</td><td>0.00</td><td>0.0</td></tr><tr><td>Дүн</td><td>136.9</td><td>2.49</td><td>100.0</td><td>Дүн</td><td>47.3</td><td>2.49</td><td>100.0</td></tr></table> НСО₃⁻ ийн хагасыг хассан анион катионуудын нийлбэр: 129.2 мг/дм³ Анион катионуудын нийлбэр: 184.1 мг/дм³ Ерөнхий хатуулаг: 1.68 мг-экв/дм³ ЕС: 223 µS/cm рН: 6.34 TDS: 123 ppm Исэлдэх чанар: 0.96 мг/дм³ Физик шинж чанар Тунгалаг: >30 см Үнэр: үгүй Тундас: үгүй Өнгө: үгүй Амт: *** Буллинг: 0.0 NTU НСО₃,72 Cl¹² SO₄²,8 Усны найрлагын томъёо: Mg²,2 Ca²,42 Na⁺K³³ Mg²,26 Дүгнэлт Химийн бүрэлдэхүүнээрээ гидрокарбонатны ангид, хөлийн булгийн, 1-р төрлийн, чанарын хувьд нэг цэвэр, эвчлэн, сул хүчлэлт орчинтой ус байна. Шинжлэсэн үзүүлэлтүүдээс усны цочир /рН/ нь "Улаан ус, Зүрх ахуйн наарал", чанар, агуулга байсан үедгээр ИЭБ 9905:2018" стандартад зассан хэмжээгээс бага байна. Жич: Энэхү уст цэвэр сорьц, эвч үйл явцыг шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн хариуцаж байгаа бэйлээ. Хянаж, баталгаажуулсан: Лабораторийн эрхлэгч: (д.Гэрэлт-Од)	Анион	1дм³-д байгаа			Катион	1дм³-д байгаа			мг	мг-экв	мг-экв%	мг	мг-экв	мг-экв%	Cl⁻	10.7	0.30	12.1	Na⁺+K⁺	18.6	0.81	32.5	SO₄²⁻	9.0	0.19	7.5	Ca²⁺	21.0	1.05	42.2	NO₃⁻	0.0	0.00	0.0	Mg²⁺	7.7	0.63	25.3	NO₂⁻	7.4	0.20	8.0	NH₄⁺	0.0	0.00	0.0	CO₃²⁻	0.0	0.00	0.0	Fe²⁺	0.0	0.00	0.0	HCO₃⁻	109.8	1.80	72.4	Fe³⁺	0.0	0.00	0.0	Дүн	136.9	2.49	100.0	Дүн	47.3	2.49	100.0
Анион	1дм³-д байгаа			Катион	1дм³-д байгаа																																																																									
	мг	мг-экв	мг-экв%		мг	мг-экв	мг-экв%																																																																							
Cl⁻	10.7	0.30	12.1	Na⁺+K⁺	18.6	0.81	32.5																																																																							
SO₄²⁻	9.0	0.19	7.5	Ca²⁺	21.0	1.05	42.2																																																																							
NO₃⁻	0.0	0.00	0.0	Mg²⁺	7.7	0.63	25.3																																																																							
NO₂⁻	7.4	0.20	8.0	NH₄⁺	0.0	0.00	0.0																																																																							
CO₃²⁻	0.0	0.00	0.0	Fe²⁺	0.0	0.00	0.0																																																																							
HCO₃⁻	109.8	1.80	72.4	Fe³⁺	0.0	0.00	0.0																																																																							
Дүн	136.9	2.49	100.0	Дүн	47.3	2.49	100.0																																																																							
	Хүнд металлын агууламж	Түлш, тосолгооны материал болон химийн бодис, хог хаягдлаар хөрс бохирдох	Дээрх 2 цэгт	2023 он	Жилд 1 удаа	15.0																																																																								

Усны хяналт шинжилгээ							
1	Усны чанар рН, ууссан нийт давс (жингийн аргаар), усны ерөнхий болон хүнд металлын шинжилгээ	Төслийн талбай орчим	Унд ахуйн усыг хангаж буй уснаас	2023 он	Жилд 1 удаа	20.0	Усны шинжилгээ г хийлгэсэн
2	Усны түвшин усны ундарга нөөц	Ус ашиглалтаас, зарцуулалтаас газар доорх усны горим өөрчлөгдөх	Төвийн шугамын ус	2023 он			
орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн хүрээнд хэрэгжүүлэх ажлын 2023 оны зардлын дүн						410.0	

ШИНЖЛЭХ УХААНЫ АКАДЕМИ
ГАЗАРЗҮЙ-ГЕОЭКОЛОГИЙН ХҮРЭЭЛЭН
УСНЫ ШИНЖЛЭГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИ

Усны химийн шинжилгээний тодорхойлолт

Шинжилгээ хийсэн: 2023 оны 10 сарын 26 өдөр
Сорьц авсан газрын нэр: Налайх дүүрэг, "Зуун модны элс" нэртэй элсний орд
Сорьц шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн: "АЙ ЭФ СООНС" ХХК

Солбицол: X=47°47'33
Y=107°28'35
Уст цагийн төрөл ба дугаар: худал

Гүн: м
Ундарга:

Тодорхойлсон нь:

Анион	1дм³-д байгаа			Катион	1дм³-д байгаа		
	мг	мг-экв	мг-экв%		мг	мг-экв	мг-экв%
Cl⁻	10.7	0.30	12.1	Na⁺+K⁺	18.6	0.81	32.5
SO₄²⁻	9.0	0.19	7.5	Ca²⁺	21.0	1.05	42.2
NO₃⁻	0.0	0.00	0.0	Mg²⁺	7.7	0.63	25.3
NO₂⁻	7.4	0.20	8.0	NH₄⁺	0.0	0.00	0.0
CO₃²⁻	0.0	0.00	0.0	Fe²⁺	0.0	0.00	0.0
HCO₃⁻	109.8	1.80	72.4	Fe³⁺	0.0	0.00	0.0
Дүн	136.9	2.49	100.0	Дүн	47.3	2.49	100.0

HCO₃⁻ ийн хавгасыг хассан анион катионуудын нийлбэр: 129.2 мг/дм³ Анион катионуудын нийлбэр: 184.1 мг/дм³

Ерөнхий хатуулаг: 1.68 мг-экв/дм³ EC: 223 µS/cm
pH: 6.34 TDS: 123 ppm

Исэлдэх чанар: 0.96 мг/дм³

Физик шинж чанар

Тунгалаг: >30 см Үнэр: үгүй Тунадас: үгүй
Өнгө: үгүй Амт: *** Булчгар: 0.0 NTU

HCO₃⁻ 72 Cl⁻ 12 SO₄²⁻ 8
Усны найрлагын томъёо: Mg₂ Ca²⁺ 42 Na⁺+K⁺ 33 Mg²⁺ 25

Дүгнэлт

Химийн бүрэлдэхүүнээрээ гидрокарбонатын ангид, хөлиймэг булгийн, 1-р төрлийн, чанарын хувьд энэ элсний, эвчлэн, суя хүчлээг орчинтой ус байна. Шинжлсэн үзүүлэлтүүдээс усны түвшин 19/1 м, "Зууны ус", "Зуун ахуйн нааралта", чанар, агуулга нь байсан үзүүлэлт НЭД 5905:2018-а стандартад зассан хэмжээгээс бага байна.

Жич: Энэхүү үзүүлэлтүүд нь зөвхөн үзүүлэлтүүдийн байгууллага, хувь хүн хариуцаж байгаа бөгөөд.

Хянаж, баталгаажуулсан: Лабораторийн эрхлэгч: (д.Гэрэлт-Од)

БҮЛЭГ 12. УДИРДЛАГА, ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТАЛААР АВАХ АРГА ХЭМЖЭЭ

Хүснэгт №. 5 БОМТ-ийн хүрээнд хэрэгжүүлэх арга

№	Хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Хариуцах эзэн	Нэгжийн өртөг мян.төг	Зардал мян.төг	Гүйцэтгэл
1	Байгаль орчны асуудлыг нэг мэргэжилтэнд хариуцуулж, захирал хяналт тавин ажиллах	Захирал	Дотоод зохион байгуулалтаар		захирал хяналт тавин ажиллах
3	Байгаль орчны асуудал хариуцсан ажилтны ажлын байрны тодорхойлолт гаргаж мөрдүүлэх	Захирал	Осол эрсдэлийн менежментийн зардалд		2023он
4	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, түүний гүйцэтгэлд хяналт тавих, холбогдох байгууллагаар батлуулах	Хариуцсан ажилтан	Дотоод зохион байгуулалтаар		Жил бүрийн 12 сард
5	Төслийг хэрэгжүүлэх явцад байгаль орчныг хамгаалах, сөрөг нөлөөг бууруулах, нөхөн сэргээх ажлыг чанартай хийлгэх боломж бүрдүүлэх	Менежер	Удирдлагын түвшинд		2023 он
6	Уулын ажлын төлөвлөгөө, Байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээг уялдуулах	Хариуцсан ажилтан	Дотоод төлөвлөлтөөр		2023 он
7	Мод, ургамал тарих, тэдгээрийн арчилгаа сайжруулах, бүтээмжийг нэмэгдүүлэх шинэ техник, технологи нэвтрүүлэх судалгаа хийх	Хариуцсан ажилтан	-	2023 он	2023 он
8	Байгаль орчныг хамгаалахад чиглэсэн дотоод хяналтыг хэрэгжүүлэх	Менежер	Ослын сургалттай хамтран хэрэгжүүлэх		Хэрэгжүүлж ажиллаж байна.
9	Байгаль орчныг хамгаалах, хийх ажлын талаар ажилчдын дунд нөхөрсөг яриа өрнүүлэн тэдний санаа оноог сонсох, олон нийт /гадны жолооч нар гэх мэт/, мэргэжлийн байгууллагын мэргэжилтнүүдийн зөвлөлгөө, санааг асууж , тусгаж байх	Бүх ажилчдад	Дотоод зохион байгуулалтаар		Улирал бүр

10	Байгаль орчинд ээлтэй байх ухамсар, хүмүүжил олгох талаар талаар ярилцлага, сургалт явуулж байх	БО-ны ажилтан	Дотоод зохион байгуулалтаар Байгаль орчныг хамгаалах сургалтад ажилчдыг хамруулсан	
11	Байгаль орчны ажилтны ур чадварыг дээшлүүлэх сургалтад хамруулах арга хэмжээ авах	Захирал		
12	Байгаль орчныг хамгаалах талаар авч хэрэгжүүлж байгаа арга хэмжээний явц, үр дүнг холбогдох эрх бүхий байгууллагад, орон нутгийн хурал, захиргааны байгууллагад танилцуулж байх	Захирал	Үйл ажиллагааны зардлаар	-
13	Байгаль хамгаалах, хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагааны журам батлан мөрдөх	Захирал	Байгаль хамгаалах, хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагааны журам Аюул, ослоос урьдчилан сэргийлэх, ослын үед авах арга хэмжээний төлөвлөгөөг гарган ажиллаж байна.	
14	Аюул, ослоос урьдчилан сэргийлэх, ослын үед авах арга хэмжээний төлөвлөгөөг мөрдөх	Менежер		
15	Эрүүл мэнд, аюулгүй ажиллагааны талаар авах арга хэмжээ	Захирал		
Удирдлага, зохион байгуулалтын чиглэлээр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний нийт зардал			100.0 мян.төг	

**БҮЛЭГ 13. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ, ТҮҮНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ ОРОЛЦОГЧ, СОНИРХОГЧ ТАЛУУДАД
ТАЙЛАГНАХ, ХЭЛЭЛЦҮҮЛЭХ ХУВААРЬ**

Хүснэгт №. 6 БОМТ, түүний хэрэгжилтийг оролцогч, сонирхогч талуудад тайлагнах, хэлэлцүүлэх хуваарь

БОМТ, түүний хэрэгжилтийг тайлагнах, хэлэлцүүлэх оршин суугчид, оролцогч талууд	Тайлагнах, хэлэлцүүлэх хэлбэр	Мэдээний агуулга	Хугацааны тов	Хэлэлцүүлэгээр санал тавих хэлбэр	Зохион байгуулах газар	Гүйцэтгэл
Налайх дүүргийн ИТТ хорхцооны ИНХ		БОМТ-ийн тайлан	11-р сар	Хамтран ажиллах	5-р хорооны байр	цахим системээр илгээсэн
Төслийн сөрөг нөлөөлөлд өртөж болзошгүй нутгийн иргэд, байгууллагын оролцоог хангах, тэдэнд мэдээлэл өгөх, санал бодлыг тусгах	БОМТ-ний биелэлтийн тайлан боловсруулж сумын засаг захиргаанд хүргүүлнэ	Тайланг хүлээн авсан актыг хүргүүлэх	2023.11.01-нд хүргүүлэх	-	“Ай эф соонс” ХХК-ын байгаль орчны мэргэжилтэн	БОМТ-ний биелэлтийн тайлан боловсруулж сумын засаг захиргаанд хүргүүлнэ
Нийт		100.0 мян.төг				